

Verzeichnis der benutzten Vokabeln

Die hethitischen Wörter sind nach folgendem Schema sortiert: *a - e - h - i - y - k/g - l - m - n - p/b - s - t/d - u - w - z*. Es wird also nicht zwischen den stimmhaften Lauten *g, b* und *d* einerseits und den entsprechenden stimmlosen Lauten *k, p* und *t* unterschieden. Ferner werden aufeinander folgende gleiche Buchstaben als ein einziger Buchstabe gerechnet. Deswegen steht im Verzeichnis z. B. *ta-ma-is* vor *ta-a-an*.

Bei den Bemerkungen zu den Verbformen handelt es sich immer um die Formen des Aktiv, es sei denn das Medium wird explizit genannt.

Hethitisch - Deutsch

hethitisch	deutsch	Bemerkung
-(y)a	und	Enklitikon
<i>ak-mi</i>	ich sterbe, ich werde getötet	<i>ak-mi</i> 1. Sg. Präs.; <i>a-ki</i> 3. Sg. Präs.; <i>a-kir</i> 3. Pl. Prät.
<i>am-mu-uk</i>	ich	<i>am-mu-uk, u-uk</i> Nom. Sg.; <i>am-mi-el, am-me-el</i> Gen. Sg.; <i>-mu</i> Dat./Akk. Sg.; <i>-na-as</i> Akk./Dat. Pl.
<i>-an</i>		s. <i>-as</i>
<i>an-da</i> (+Dat./Lok.)	in	Postposition auf die Fragen wo? wohin?
<i>an-na-as</i> (c)	Mutter	<i>an-na-as</i> Nom. Sg.; <i>an-na-an</i> Akk. Sg.; <i>a-an-na-as</i> Gen. Sg.; <i>an-ni, an-na-a-i</i> Dat. Sg.; <i>an-ni-is</i> Nom. Pl.; <i>an-nu-us</i> Akk. Pl.; * <i>an-na-as</i> Gen./Dat. Pl.
^M <i>A-la-ak-sa-an-du-us</i>	Alaksandu	König von Wilusa
^M <i>A-ni-it-ta-as</i>	Anitta	Erster König des Hethiterrreiches
* <i>a-ni-ya-mi</i>		<i>a-ni-e-nu-un</i> 1. Sg. Prät.
<i>a-ap-pa</i>	wieder	
(<i>a-</i>) <i>ap-pa(-an)</i> (+Dat./Lok.)	hinter (räumlich) nach (zeitlich)	Postposition

hethitisch	deutsch	Bemerkung
<i>a-pa-(a-)as</i> (c), [<i>a-pa-(a-)at</i>]	jener, jene [jenes]	<i>a-pa-(a-)as</i> [<i>a-pa-(a-)at</i>] Nom. Sg.; <i>a-pu-un</i> [<i>a-pa-(a-)at</i>] Akk. Sg.; <i>a-pí-(e-)el</i> Gen. Sg.; <i>a-pí-e-da(-ni)</i> , <i>a-pí-da-ni</i> Dat. Sg.
<i>ar-ha</i>	weg	
<i>ar-hi</i>	ich erreiche	<i>ar-hi</i> 1. Sg. Präs.; <i>a-ar-ti</i> 2. Sg. Präs.; <i>a-ra-an-zi</i> 3. Pl. Präs.; <i>a-ra-an-za</i> Part. Nom. Sg.; <i>a-ra-an-te-es</i> Part. Nom. Pl.
^{URU} <i>Ar-ri-in-na</i>	Arinna	Stadt
<i>ar-nu-mi</i>	ich trage, ich (be-)kla- ge	<i>ar-nu-mi</i> 1. Sg. Präs.; <i>ar-nu-zi</i> 3. Sg. Präs.; <i>ar-nu-um-me-ni</i> 1. Pl. Präs.
<i>-as</i> (c) [<i>-at</i> (n)]	er, sie [es]	<i>-as</i> [<i>-at</i>] Nom. Sg.; <i>-an</i> [<i>-at</i>] Akk. Sg.; <i>-si</i> , <i>-se</i> Dat. Sg.; <i>-e</i> [<i>-at</i>] Nom. Pl.; <i>-us</i> , <i>-as</i> Akk. Pl.; <i>-s-ma-as</i> Dat. Pl.
* <i>a-sa-as-hi</i>	ich siedle	<i>a-sa-a-si</i> 3. Sg. Präs.
^D <i>A-se-ir-tum</i>	Asertum	Gottheit
<i>-as-ta</i>		Enklitikon, kennzeichnet Andauern oder Erreichen?
<i>a-as-su-us</i>	lieb, gut	<i>a-as-su-us</i> Nom. Sg.
<i>-at</i>		s. <i>-as</i>
<i>at-ta-as</i> (c)	Vater	<i>at-ta-as</i> Nom. Sg.; <i>at-ta-an</i> Akk. Sg.; <i>at-ta-as</i> , <i>ad-da-as</i> Gen. Sg.; <i>at-ti</i> Dat. Sg.; <i>at-te-es</i> Nom. Pl.; <i>at-tu-us</i> Akk. Pl.; <i>ad-da-as</i> Gen./Dat. Pl.
<i>a-us-zi</i>		siehe <i>u-uh-hi</i>
<i>-e</i>		s. <i>-as</i>
<i>e-es-mi</i>	ich bin	<i>e-es-mi</i> 1. Sg. Präs.; <i>e-es-si</i> 2. Sg. Präs.; <i>e-es-zi</i> 3. Sg. Präs.; * <i>as-we-ni</i> 1. Pl. Präs.; * <i>as-te-ni</i> 2. Pl. Präs.; <i>a-sa-an-zi</i> 3. Pl. Präs.; <i>e-su-un</i> 1. Sg. Prät.; <i>e-es-ta</i> 2./3. Sg. Prät.; <i>e-su-en</i> 1. Pl. Prät.; <i>e-es-tin</i> 2. Pl. Prät.; <i>e-sir</i> 3. Pl. Prät.
* <i>e-ip-mi</i>	ich greife, nehme	<i>e-ip-zi</i> 3. Sg. Präs.

hethitisch	deutsch	Bemerkung
<i>e-it-mi</i>	ich esse	<i>e-it-mi</i> 1. Sg. Präs.; <i>e-iz-za-as-si</i> 2. Sg. Präs.; <i>e-iz-za-zi</i> 3. Sg. Präs.; <i>a-tu-e-ni</i> 1. Pl. Präs.; <i>e-iz-za-at-te-ni</i> , <i>az-za-as-te-ni</i> 2. Pl. Präs.; <i>a-da-an-zi</i> 3. Pl. Präs.; <i>e-sir</i> 3. Pl. Prät.
<i>e-ku-mi</i>	ich trinke	<i>e-ku-mi</i> 1. Sg. Präs.; <i>e-ku-ut-te-ni</i> 2. Pl. Präs.; <i>e-ku-us-si</i> 2. Sg. Präs.
* <i>hal-zi-ih-hi</i> * <i>hal-za-ih-hi</i>	ich rufe, nenne	<i>hal-zi-ih-hu-un</i> 1. Sg. Prät.
* <i>har-ak-mi</i>	ich komme um	
<i>ha-a-ra-as</i> (c)	Adler	<i>ha-a-ra-as</i> Nom. Sg.; <i>ha-a-ra-an</i> Akk. Sg.
<i>har-mi</i>	ich habe	Stamm: <i>har(k)</i> - <i>har-mi</i> 1. Sg. Präs.; <i>har-si</i> 2. Sg. Präs.; <i>har-zi</i> 3. Sg. Präs.; <i>har-wa-ni</i> , <i>har-u-e-ni</i> 1. Pl. Präs.; <i>har-te-(e-)ni</i> 2. Pl. Präs.; <i>har-ran-zi</i> 3. Pl. Präs.; <i>har-ku-un</i> 1. Sg. Prät.; <i>har-ta</i> 2./3. Sg. Prät.; <i>har-u-en</i> 1. Pl. Prät.; <i>har-tin</i> , <i>har-ten</i> 2. Pl. Prät.; <i>har-kir</i> , <i>har-ke-ir</i> 3. Pl. Prät.
<i>har-ni-ik-mi</i>	ich zerstöre	<i>har-ni-ik-mi</i> 1. Sg. Präs.; <i>har-ni-in-ku-un</i> 1. Sg. Prät.
^{NINDA} <i>har-si-in</i>	Laib Brot	Akk. Sg.
<i>ha-at-ra-a-mi</i>	ich schreibe	<i>ha-at-ra-a-mi</i> 1. Sg. Präs.; <i>ha-at-ra-a-si</i> 2. Sg. Präs.
^{URU} <i>Ha-at-tu-sa</i>	Hattusa	Hauptstadt des Hethiterreiches ^{URU} <i>Ha-at-tu-sa-an</i> Akk. Sg. ^{URU} <i>Ha-at-tu-si</i> Dat./Lok. Sg.
^{URU} <i>Ha-at-ti</i>	Hatti	
<i>ha-az-zi-e-et-tu</i>	er soll zerschmettern	<i>ha-az-zi-e-et-tu</i> 3. Sg. Imperativ
<i>hu-it-ti-an-ta</i>	sie bringen	3. Pl. Präs. Medium
* <i>hu-ul-la-an-za-as</i> (?)	Aufstand	
* <i>hu-ul-la-nu-mi</i>	ich (be-)kämpfe	<i>hu-ul-la-nu-un</i> 1. Sg. Prät.

hethitisch	deutsch	Bemerkung
<i>hu-u-ma-an-za</i> (c) [<i>hu-u-ma-an</i> (n)]	vollständig (seiend) alles	<i>hu-u-ma-an-za</i> [<i>hu-u-ma-an</i>] Nom. Sg.; <i>hu-u-ma-an-da-an</i> [<i>hu-u-ma-an</i>] Akk. Sg.; <i>hu-u-ma-an-da-as</i> Gen. Sg.; <i>hu-u-ma-an-ti-i</i> Dat. Sg.; <i>hu-u-ma-an-te-es</i> Nom. Pl.; <i>hu-u-ma-an-du-us</i> , <i>hu-u-ma-an-te-es</i> Akk. Pl.; <i>hu-u-ma-an-da-as</i> Gen./Dat. Pl.
<i>hur-da-a-us</i>	Flüche	<i>hur-da-a-us</i> Akk. Pl.
<i>i-e-mi</i> , <i>i-ya-mi</i>	ich mache	<i>i-e-mi</i> , <i>i-ya-mi</i> 1. Sg. Präs.; <i>i-e-et</i> 3. Sg. Prät.
<i>-kán</i>		Enklitikon, kennzeichnet Vollendung?
<i>ka-ru-ú</i>	früher	
<i>ka-a-as</i> (c), [<i>ka</i> (n)]	dieser, diese [dieses]	<i>ka-a-as</i> [<i>ka</i>] Nom. Sg.; <i>ku-u-un</i> [<i>ka</i>] Akk. Sg.; <i>ki-e-el</i> Gen. Sg.; <i>ki-e-da-ni</i> , <i>ki-i-da-ni</i> Dat. Sg.
<i>ka-(a)-as-sa-as</i> <i>ka-as-sa-as-sa-as</i>	statt an seiner/ihrer statt	Postposition (+ Gen.)
<i>kat-ta(-an)</i> (+Dat./Lok.)	unter, mit	Postposition
<i>ki-e-da-ni</i>		s. <i>ka-a-as</i>
<i>ki-nu-na</i>	und jetzt	
<i>gi-in-zu</i> (n)	Schoß, Genitalien, Mit- leid, Zuneigung	<i>gi-in-zu</i> Nom./Akk. Sg.
<i>gi-in-zu-la-wa-as</i>	freundlich, gnädig	<i>gi-in-zu-la-wa-as</i> Nom. Sg.
<i>ki-is-ha</i>	ich werde, ich gesche- he	<i>ki-is-ha</i> 1. Sg. Präs. Med.; <i>ki-(i-)is-sa-ri</i> 3. Sg. Präs. Med.; <i>ki-sa-at</i> 3. Sg. Prät. Med.
<i>ku-e-mi</i>	ich töte	Stamm: <i>kuen-</i> <i>ku-e-mi</i> 1. Sg. Präs.; <i>ku-en-zi</i> 3. Sg. Präs.; <i>ku-en-ta</i> 3. Sg. Prät.; <i>ku-e-nu-un</i> 1. Sg. Prät.; <i>ku-en-nir</i> 3. Pl. Prät.
<i>ku-is</i> (c) [<i>ku-it</i> (n)]	wer, der, die [das]	Frage- bzw. Relativpronomen <i>ku-is</i> [<i>ku-it</i>] Nom. Sg.; <i>ku-in</i> [<i>ku-it</i>] Akk. Sg.; <i>ku-e-el</i> Gen. Sg.; <i>ku-e-da-(a)ni</i> Dat. Sg.

hethitisch	deutsch	Bemerkung
<i>ku-it</i>	als, weil, obwohl	
<i>ku-it ku-it</i> (n)	was auch immer	Nom.
^D <i>Ku-mar-bi-is</i>	Kumarbi	Gottheit
<i>ku-u-un</i>		s. <i>ka-a-as</i>
^{URU} <i>Ku-us-sa-ra</i>	Kussara	Stadt im Südosten Anatoliens, undekliniert
<i>ku-ú-uz-za</i> (c)	Wand	Stamm: <i>kut-ku-ú-uz-za</i> Nom. Sg.; <i>ku-ut-ta-an</i> Akk. Sg.; <i>ku-ut-ta-as</i> Gen. Sg.; <i>ku-ut-ti</i> Dat. Sg.; <i>ku-ut-te-es</i> Nom. Pl.; <i>ku-ud-du-us</i> Akk. Pl.; <i>ku-ut-ta-as</i> Gen./Dat.
<i>li-e</i>	nicht	
<i>-ma</i>	aber	Enklitikon
<i>-ma-as</i>		Genitiv von "mein"
^M <i>Ma-as-tu-ri-is</i>	Masturi	Name eines Königs
<i>me-ik-ka-us</i>	viele	<i>me-ik-ka-us</i> , <i>e-ik-ka-us</i> Nom./Akk.
<i>me-ma-ah-hi</i> (+Gen.)	ich spreche (von)	<i>me-ma-ah-hi</i> 1. Sg. Präs.; <i>me-ma-at-ti</i> 2. Sg. Präs.; <i>me-ma-an-zi</i> 3. Pl. Präs.; <i>me-mi-is-ta</i> 3. Sg. Prät.
<i>me-mi-(ya-)as</i>	Wort, Sache, Angelegenheit, Grund	<i>me-mi-(ya-)as</i> Nom. Sg.; <i>me-mi-ya-an</i> Akk. Sg.
^{URU} <i>Mi-iz-ra</i>	Ägypten	^{URU} <i>Mi-iz-ra</i> Nom. Sg.; ^{URU} <i>Mi-iz-ri</i> Dat. Sg.
<i>-mu</i>		s. <i>am-mu-uk</i>
^M <i>Mur-si-li-is</i>	Mursili	Hethitischer König ^M <i>Mur-si-li-is</i> Nom. Sg.; ^M <i>Mur-si-li-in</i> Akk. Sg.
* <i>na-ih-hi</i>	ich wende	<i>ne-ih-hu-un</i> 1. Sg. Prät.
<i>na-ak-ki-is</i>	Gewalt	<i>na-ak-ki-is</i> Nom. Sg.; <i>na-ak-ki-it</i> mit Gewalt (Instrumental)
<i>na-ak-ki-is</i> (c) [<i>na-ak-ki-i</i> (n)]	stark, mächtig, wichtig	

hethitisch	deutsch	Bemerkung
<i>na-an</i>	und ihn, sie, es (Akk. Sg.)	<i>na</i> + (enkl.)- <i>an</i>
<i>-na-as</i>	uns	s. <i>am-mu-uk</i>
<i>ne-ih-hu-un</i>		s. * <i>na-ih-hi</i>
* <i>ne-ya-mi</i> , * <i>na-im-mi</i>	ich steuere, ich sende, ich wende	<i>ne-ya-an-ta-an</i> Part. Nom./Akk. (n)
<i>ne-pí-is</i> (n)	Himmel	<i>ne-pí-is</i> Nom./Akk. Sg.; <i>ne-pí-sa-as</i> Gen. Sg.;
^{URU} <i>Ne-ri-iq-qa-as</i>	Nerik	Stadt ^{URU} <i>Ne-ri-iq-qa-as</i> (Nom. Sg.)
^{URU} <i>Ne-e-sa</i>	Nesa	Erste Hauptstadt des Hethiterreiches ^{URU} <i>Ne-e-sa</i> Nom. Sg.; ^{URU} <i>Ne-sa-an</i> (?) Akk. Sg.; ^{URU} <i>Ne-e-sa-as</i> Gen. Sg.; ^{URU} <i>Ne-e-si</i> Dat.
<i>nu</i>	und, nun	
<i>nu-us-ma-as</i>	und für euch/sie	<i>nu</i> + (enkl.) - <i>smas</i>
<i>pa-ih-hi</i>	ich gebe	Stamm: <i>pai/pe</i> <i>pa-ih-hi</i> 1. Sg. Präs.; <i>pa-a-i</i> 3. Sg. Präs.
<i>pa-i-mi</i> + Dat./Lok.	ich gehe (nach/zu)	<i>pa-i-mi</i> 1. Sg. Präs.; <i>pa-a-i-si</i> 2. Sg. Präs.; <i>pa-a-i</i> 3. Sg. Präs.; <i>pa-a-un</i> 1. Sg. Prät.; <i>pa-a-ir</i> 3. Pl. Prät.
<i>pa-ra-a</i>	vorwärts	
<i>par-as-du-us</i> (c)	Blatt, Blattwerk	<i>par-as-du-us</i> Nom. Sg.
<i>par-na</i>		s. <i>pír</i>
<i>pár-si-ya</i>	er zerbricht, er zerkrümelt	
<i>pa-ra-a ha-an-da-an-da-tar</i> (n)	Wohllollen	Nom./Akk. Sg.
<i>-pát</i>		Enklitikon, dient zur Betonung
<i>pí-e-da-an</i> (n)	Platz	<i>pí-e-da-an</i> Nom./Akk. Sg.; <i>pí-e-da-as</i> , <i>pí-e-ta-as</i> Gen. Sg.; <i>pí-di</i> , <i>pí-e-da-i</i> Dat. Sg.; <i>pí-e-da</i> Nom./Akk. Pl.; <i>pí-e-da-as</i> Gen./Dat. Pl.

hethitisch	deutsch	Bemerkung
* <i>pí-es-si-ya-mi</i>	ich werfe, ich entlasse, ich gebe zurück	<i>pí-es-si-iz-zi</i> 3. Sg. Präs.
<i>pí-e-ih-hi</i>	ich gebe	<i>pí-e-ih-hi</i> 1. Sg. Präs.; <i>pí-es-ta</i> 3. Sg. Prät.; <i>pí-ya-an-te-es</i> Part. Nom. Pl.
<i>pír</i> (n)	Haus	<i>pír</i> Nom./Akk. Sg.; <i>par-na</i> ins Haus (Allativ)
<i>-pít</i>		Enklitikon mit unklarerer Bedeutung
^M <i>Pí-it-ha-a-na-as</i>	Pithana	Vater von Anitta
<i>sa-ag-ga-ah-hi</i>	ich bemerke, ich weiß	<i>sa-ag-ga-ah-hi</i> 1. Sg. Präs.; <i>sa-ak-ti</i> 2. Sg. Präs.
<i>-sa-an</i>		Enklitikon, betont Verlauf einer Handlung?
<i>-se</i>		s. <i>-as</i>
^{ÍD} <i>Se-e-ha</i>	Seha	Fluss
<i>se-ir, se-e-er</i> (+Dat.)	oben auf, wegen	Postposition
<i>-sí</i>		s. <i>-as</i>
<i>-s-ma-as</i>	euch	s. <i>zi-ik</i> , s. <i>-as</i>
* <i>su-ú-ni-mi</i>	ich sähe	<i>su-ú-ni-e-it</i> 3. Sg. Prät.
<i>su-up-pí-ya-ah-hi</i>	er reinigt	<i>su-up-pí-ya-ah-hi</i> 3. Sg. Präs.
<i>ta</i>	und	
<i>-ta</i>		s. <i>zi-ik</i>
<i>da-(a-)ah-hi</i>	ich nehme	<i>da-(a-)ah-hi</i> 1. Sg. Präs.; <i>da-at-ti, ta-at-ti</i> 2. Sg. Präs.; <i>da-(a-)i</i> 3. Sg. Präs.; <i>tu-u-me-e-ni, da-a-u-wa-ni</i> 1. Pl. Präs.; <i>da-at-re-(e-)ni</i> 2. Pl. Präs.; <i>da-(a-)an-zi, ta-an-zi</i> 3. Pl. Präs.; <i>da-a-hu-un</i> 1. Sg. Prät.; <i>da-a-as, da-a-ta</i> 2. Sg. Prät.; <i>da-a-as, ta-as, da-at-ta</i> 3. Sg. Prät.; <i>da-u-en, da-a-u-e-en</i> 1. Pl. Prät.; <i>da-at-te-en</i> 2. Pl. Prät.; <i>da-a-ir</i> 3. Pl. Prät.; <i>da-as-ki-si</i> 2. Sg. Präs. Iterativ; <i>da-a-an</i> Part. Nom./Akk. Sg. (n)
<i>ták-ku</i>	wenn	

hethitisch	deutsch	Bemerkung
<i>ta-ma-is</i> (c) [<i>ta-ma-i</i> (n)]	anderer, andere [anderes]	<i>ta-ma-is</i> [<i>ta-ma-i</i> , <i>da-ma-a-i</i>] Nom. Sg.; <i>da-ma-a-in</i> , <i>ta-ma-(i-)in</i> [<i>ta-ma-i</i> , <i>da-ma-a-i</i>] Akk. Sg.; <i>da-me-e-el</i> , <i>ta-me-el</i> Gen. Sg.; <i>da-me-e-da-ni</i> , <i>ta-me-e-da-ni</i> Dat. Sg.
<i>ta-a-an</i> , <i>da-an</i>	zweiter, zweifach, zum zweiten Mal	
* <i>tar-hu-i-li-is</i>	stark, mächtig, kraftvoll	
^M <i>Te-lí-pi-nu-us</i>	Telepinu	Hethitischer König
<i>te-e-mi</i>	ich sage, ich spreche	Stamm: <i>te/tar</i> <i>te-iz-zi</i> 3. Sg. Präs.
<i>te-es-ha-as</i> (c)	Traum, Schlaf	<i>te-es-ha-as</i> Nom. Sg.; <i>te-es-ha-an</i> Akk. Sg.
<i>-tu/-du</i>		s. <i>zi-ik</i>
<i>tu-uk</i>	dir, dich	Dat./Akk.
<i>tu-el</i>	dein	<i>tu-el</i> Nom. Sg.; s. <i>zi-ik</i>
* <i>tu-li-ya-as</i>	Rat	<i>tu-li-ya-an</i> Akk. Sg.
* <i>tu-u-ri-ya-mi</i>	ich schirre an	<i>tu-u-ri-ya-an</i> Part. Nom./Akk. Sg. (n)
* <i>ú-e-da-ah-hi</i>	ich baue	<i>ú-e-da-ah-hu-un</i> 1. Sg. Prät.
<i>u-uh-hi</i>	ich sehe	<i>u-uh-hi</i> 1. Sg. Präs.; <i>a-ut-ti</i> 2. Sg. Präs.; <i>a-us-zi</i> 3. Sg. Präs.; <i>ú-me-ni</i> 1. Pl. Präs.; (<i>a-</i>) <i>ús-te-ni</i> 2. Pl. Präs.; <i>ú-wa-an-zi</i> 3. Pl. Präs.; <i>u-uh-hu-un</i> 1. Sg. Prät.; <i>a-us-ta</i> 2./3. Sg. Prät.; <i>a-ú-me-en</i> 1. Pl. Prät.; <i>a-us-ten</i> 2. Pl. Prät.; <i>a-ú-ir</i> 3. Pl. Prät.
<i>u-uk</i>		s. <i>am-mu-uk</i>
<i>-us</i>		s. <i>-as</i>
<i>ut-tar</i> (n)	Wort, Angelegenheit, Sache	<i>ut-tar</i> Nom./Akk. Sg.; <i>us-da-ni-i</i> Dat. Sg.
<i>ú-wa-(a-)mi</i> (+Akk.?)	ich komme	<i>ú-wa-(a-)mi</i> 1. Sg. Präs.; <i>ú-wa-si</i> 2. Sg. Präs.; <i>ú-e-ez-zi</i> 3. Sg. Prät.; <i>ú-wa-an-za</i> Part. Nom. Sg.

hethitisch	deutsch	Bemerkung
- <i>wa(r)</i>		Enklitikon, kennzeichnet direkte Rede
* <i>wa-ar-as-mi</i>	ich ernte	<i>wa-ar-as-zi</i> 3. Sg. Präs.
<i>wa-as-túl</i> (n) <i>wa-as-tu-is</i> (c)	Sünde	<i>wa-as-túl</i> , <i>wa-as-tu-is</i> Nom. Sg.
<i>wa-a-tar</i> (n)	Wasser	<i>wa-a-tar</i> Nom./Akk. Sg.
- <i>za</i>	selbst (?)	Enklitikon, kennzeichnet reflexiven Bezug auf das Subjekt
^{URU} <i>Za-al-pa</i>	Zalpa	Stadt am Schwarzen Meer, undekliniert
<i>zi-ik</i>	du	<i>zi-ik</i> Nom. Sg.; <i>tu-(e-)el</i> Gen. Sg.; <i>-ta</i> , <i>-tu</i> , <i>-du</i> Akk./Dat. Sg.; <i>-s-ma-as</i> Akk./Dat. Pl.

Sumerisch - Deutsch

sumerisch	deutsch	Bemerkungen
ANSE.GIR.NUN.NA	Esel	
A.SÀ	Feld	A.SÀ ^{LAM} Akkad. Akk.
BA.UG ₆	er starb	
D	Gott	Determinativum
DAM	Ehefrau	
DINGIR	Gott	DINGIR ^{MES} - <i>as</i> Gen./Dat. Pl. DINGIR ^{LIM} - <i>is</i> Nom. Sg. DINGIR ^{LUM} Akkad. Nom. Sg.
DUG	Krüge	
DUMU	Kind, Sohn	DUMU ^{MES} Pl.
É	Haus	auch Determinativum É- <i>na</i> Nom./Akk. Sg. É- <i>ri</i> Dat. Sg.
EGIR- <i>an-da(-ma)</i>	danach	
EGIR- <i>pa</i>	wieder	

sumerisch	deutsch	Bemerkungen
F	weiblicher Personenname	Determinativum
GIS	Holzteil oder aus Holz	Determinativum
GUD	Ochse	
-HI.A		Pluralmarker
HUR.SAG	Berg	HUR.SAG- <i>i</i> Dat. Sg.
ÍD	Fluss	
IGI	Auge	IGI ^{HI.A} - <i>wa</i> Nom./Akk. Pl.
ÌR	Sklave	ÌR- <i>sa</i> Nom. Sg.
^D ISTAR	Ischtar	Göttin des Himmels
^D ISKUR	Wettergott	^D ISKUR- <i>as</i> Nom. Sg. ^D ISKUR- <i>un-ni</i> Dat. Sg.
KA.KAK	Bier	
KU.BABBAR	Silber	
KUR	Land	auch Determinativum KUR- <i>e</i> Nom./Akk. Sg.
LÚ	Mann	LÚ- <i>as</i> Nom. Sg.; LÚ- <i>na-as</i> Gen. Sg.
LUGAL	König	LUGAL- <i>us</i> Nom. Sg.; LUGAL- <i>un</i> Akk. Sg.; LUGAL- <i>as</i> Gen. Sg.; LUGAL- <i>i</i> Dat. Sg.
LUGAL.GAL	Großkönig	
M	männlicher Personenname	Determinativum
MA.NA	Pfund	
-MES		Pluralmarker
MUNUS	Frau	MUNUS- <i>as</i> Nom. Sg. MUNUS- <i>an</i> Akk. Sg. MUNUS- <i>na-as</i> Gen. Sg.
MUS	Schlange	MUS- <i>an</i> Akk. Sg.
NINDA	Brot	auch Determinativum NINDA- <i>an</i> Akk. Sg.

sumerisch	deutsch	Bemerkungen
^M NIR.GAL- <i>is</i>	Muwatalli	Hethitischer König
NU.GAL	ist nicht	
SES	Bruder	
^{GIS} SUKUR	Speer	aus Holz
SUM	Name	SUM- <i>an</i> Akk. Sg.
^D U	Wettergott	^D U- <i>as</i> Nom. Sg.
UDU	Schaf	auch Determinativum UDU ^{HL.A} - <i>un</i> Akk. Pl. (formal Sg.)
URU	Stadt	auch Determinativum
^D UTU	Sonnengott	
^D UTU ^{SI}	meine Majestät	
ZÀ.AH.LI- <i>an</i>	Unkraut	ZÀ.AH.LI- <i>an</i> Akk. Sg.

Akkadisch- Deutsch

akkadisch	deutsch	Bemerkungen
<i>A-BU</i>	Vater	<i>A-BU</i> Nom. Sg. <i>A-BU-YA</i> mein Vater
<i>A-NA</i> + heth. Dativ	für; auf, an, bei, in (wo?)	Präposition
<i>AS-PUR</i>	ich habe geschickt	
<i>EL-LAM</i>	frei	
<i>I-LUM</i>	Gott	<i>I-LUM</i> Nom. Sg. <i>I-LIM</i> Gen. Sg.
<i>I-NA</i> + heth. Dativ	auf, an, in (wohin?)	Präposition
<i>-KA</i>	dein(e)	m
<i>-KI</i>	deine(e)	f
<i>-LIM</i>		Genitiv-Endung (Sg.)
<i>-LUM</i>		Nominativ-Endung (Sg.)
<i>-LAM</i>		Akkusativ-Endung (Sg.)
^{LÚ} <i>MU-DI</i>	Gatte, Ehemann	Nom. Sg. ^{LÚ} <i>MU-DI-YA</i> mein Mann
<i>-SU</i>	sein(e)	m
<i>SA</i> + heth. Genitiv	von	Präposition
<i>-SA</i>	sein(e)	f
<i>Ú-UL</i>	nicht	
<i>-YA</i>	mein(e)	